

**Wymagania edukacyjne, treści nauczania i kryteria oceniania przedmiotu historia i społeczeństwo dla klas III
Technikum uwzględniające kształcone umiejętności i treści podstawy programowej.**

Wątek: Ojczysty panteon i ojczyste spory

Lp.	Temat lekcji	Treści	Oczekiwane osiągnięcia Uczeń:	Liczba godzin	Odniesienia do podstawy programowej Uczeń:
Tak jak Grecy i Rzymianie					
	Lekcja wprowadzająca	ZO, podręcznik	- omówienie wymagań edukacyjnych - przedstawienie treści nauczania - omówienie zasad pracy na lekcjach - omówienie PSO	1	
1	Greccy bohaterowie	1. W starożytnej Grecji 2. Wojna trojańska 3. Wojny z Persami 4. Niezgoda, która rujnuje	– wymienia cechy charakterystyczne antycznej cywilizacji greckiej – charakteryzuje postawy antycznego żołnierza i obrońcy ojczyzny na przykładzie wojen grecko-perskich – opisuje recepcję bitew pod Maratonem i Termopilami w kulturze	1	<i>A.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, antyczne wzory bohaterstwa, żołnierza i obrońcy ojczyzny oraz ich recepcję w polskiej myśli politycznej, tradycji literackiej oraz edukacyjnej późniejszych epok.</i>
2	Polskie Termopile	1. Bohaterowie spod Wizny i Monte Cassino	– przedstawia motyw Termopil i jego znaczenie w polskiej literaturze – przedstawia bitwy pod Wizną i Monte	1	<i>A.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, antyczne wzory bohaterstwa,</i>

			Cassino jako symboliczne oraz historyczne nawiązania do greckich Termopil – omawia i ocenia znaczenie popularyzowania wiedzy o wydarzeniach historycznych za pomocą współczesnych środków przekazu		<i>żołnierza i obrońcy ojczyzny oraz ich recepcję w polskiej myśli politycznej, tradycji literackiej oraz edukacyjnej późniejszych epok.</i>
3	Republika rzymska – państwo obywateli	1. Republika rzymska 2. Rzymski obywatel – patriota 3. Kryzys republiki 4. Upadek republiki.	– przedstawia cechy charakterystyczne republiki rzymskiej – analizuje możliwość zastosowania obywatelskich wzorców obowiązujących w starożytnej republice rzymskiej w dzisiejszych czasach	1	<i>A.9.2 charakteryzuje antyczny wzorzec obywatela oraz jego recepcję w polskiej myśli i praktyce politycznej późniejszych epok.</i>
4	Polski patriotyzm na przestrzeni wieków	1. Patriotyzm w przeszłości 2. Święta narodowe 3. Patriotyzm dziś	– przedstawia zmiany w rozumieniu pojęcia <i>patriotyzm</i> w Polsce na przestrzeni dziejów – wskazuje wydarzenia, które miały wpływ na rozwój polskiego patriotyzmu – charakteryzuje postawy patriotyczne w Polsce na przestrzeni dziejów – wymienia polskie święta narodowe – wyjaśnia, czym charakteryzuje się współczesny patriotyzm i podaje jego przykłady	2	<i>A.9.2 charakteryzuje antyczny wzorzec obywatela oraz jego recepcję w polskiej myśli i praktyce politycznej późniejszych epok.</i>
Za panowania Piastów i Jagiellonów					
1	Jak rządili pierwsi Piastowie	1. Dynastia Piastów 2. Pierwszy król Polski 4. Od odbudowy do podziału państwa Piastów	– lokalizuje w czasie panowanie dynastii piastowskiej – wyjaśnia, jakie przesłanki umożliwiły Bolesławowi Chrobremu sięgnięcie po koronę królewską – omawia sytuację wewnętrzną w państwie piastowskim w XI w. i jej	1	<i>B.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, koncepcje polityczne władców z dynastii piastowskiej.</i>

			wpływ na pozycję władcy – przedstawia cechy charakterystyczne panowania Kazimierza Odnowiciel, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego		
2	Ostatni Piastowie na tronie polskim	1. Drogi do zjednoczenia 2.. Panowanie Kazimierza Wielkiego 4. Zmiana dynastii w Polsce	– przedstawia cechy charakterystyczne rozbicia dzielnicowego w Polsce piastowskiej – omawia przyczyny i etapy jednoczenia ziem polskich – opisuje i ocenia rolę Kościoła w jednoczeniu państwa polskiego – charakteryzuje i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego – prezentuje okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez Andegawenów i Jagiellonów	1	B.9.1 <i>charakteryzuje, na wybranych przykładach, koncepcje polityczne władców z dynastii piastowskiej;</i> B.9.2 <i>charakteryzuje oraz ocenia, na wybranych przykładach, rolę ludzi Kościoła w budowie państwa polskiego.</i>
3	Polska częścią Europy łacińskiej	1. Chrzest Mieszka I 2. Zjazd w Gnieźnie. 3. Katoliccy patroni Polsce 4. Kultura i sztuka chrześcijańska 5. Wartości i obyczajowość chrześcijańska 6. Architektura i sztuka polska w średniowieczu	– omawia i ocenia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – opisuje postanowienia zjazdu w Gnieźnie i wymienia jego konsekwencje – przedstawia na wybranych przykładach rolę, jaką w średniowiecznym państwie i społeczeństwie odgrywali święci patroni – prezentuje cechy charakterystyczne sztuki i kultury chrześcijańskiej w Polsce – charakteryzuje architekturę polskiego średniowiecza – wymienia kronikarzy polskich i przedstawia ich osiągnięcia – tłumaczy, jaką rolę kronik	1	B.9.2. <i>charakteryzuje oraz ocenia, na wybranych przykładach, rolę ludzi Kościoła w budowie państwa polskiego.</i>

4	Początki unii polsko-litewskiej	<p>1. Dlaczego zawarto unię polsko-litewską?</p> <p>2. Konflikt z zakonem krzyżackim</p> <p>3. Spór polsko-krzyżacki na arenie międzynarodowej</p>	<p>– omawia przyczyny, postanowienia i skutki unii polsko-litewskiej w Krewie</p> <p>– przedstawia oraz ocenia panowanie Władysława Jagiełły</p> <p>– opisuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim oraz wojny trzynastoletniej</p> <p>– analizuje znaczenie bitwy pod Grunwaldem dla polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki</p> <p>– charakteryzuje dyplomatyczne zabiegi Pawła Włodkowica na soborze w Konstancji</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała postępowość poglądów Pawła Włodkowica</p>	2	<p>Wymagania ogólne:</p> <p>I. Chronologia historyczna.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna.</p>
Dziedzictwo Rzeczypospolitej Obojga Narodów					
1	Państwo szlachty polskiej	<p>1. Dlaczego szlachta uzyskała przywileje?</p> <p>2. Parlament szlachecki</p> <p>3. „Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie”</p>	<p>– omawia okoliczności nadawania szlachcie przywilejów oraz wymienia ich skutki</p> <p>– opisuje sposób funkcjonowania demokracji szlacheckiej i jej instytucji</p> <p>– przedstawia cechy charakterystyczne stanu szlacheckiego</p> <p>– charakteryzuje ruch egzekucyjny i jego wpływ na postawy przedstawicieli szlachty</p> <p>– ocenia demokrację szlachecką w Polsce, wykorzystując opinie potomnych</p>	2	<p><i>C.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI–XVIII w.).</i></p>

			i wiedzę własną		
2	Rzeczpospolita Obojga Narodów	<p>1. Złoty wiek</p> <p>2. Zawarcie unii lubelskiej</p> <p>3. Rzeczpospolita krajem wielu kultur i religii</p> <p>4. Pierwsi królowie elekcyjni</p>	<p>– charakteryzuje panowanie ostatnich Jagiellonów</p> <p>– przedstawia i ocenia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej</p> <p>– ocenia postawy Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta wobec wyzwań epoki na przykładzie hołdu pruskiego oraz unii lubelskiej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jakie były jej skutki</p> <p>– omawia i ocenia przejawy tolerancji wyznaniowej w Polsce szlacheckiej</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne architektury i sztuki polskiego renesansu</p> <p>– opisuje panowanie pierwszych królów elekcyjnych w Polsce</p>	2	C.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI–XVIII w.).
3	Wiek wojen	<p>1. Zygmunt III Waza na tronie polskim</p> <p>2. O tron szwedzki</p> <p>3. Zmierzch potęgi Polski</p> <p>4. Rzeczpospolita – państwo ponad stan?</p>	<p>– prezentuje cechy charakterystyczne konfliktów Rzeczypospolitej z sąsiadami w XVII w.</p> <p>– wymienia przyczyny i przejawy odchodzenia od tolerancji wyznaniowej w Polsce</p> <p>– ocenia wpływ XVII-wiecznych konfliktów na społeczeństwo Rzeczypospolitej</p> <p>– przedstawia i ocenia postawy wielkich wodzów XVII w. wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Żółkiewskiego, Stefana Czarnieckiego i</p>	2	C.9.1 charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI–XVIII w.).

			Jana III Sobieskiego		
4	Konstytucja 3 maja – ratunek czy przyczyna upadku?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czasy saskie 2. Poniatowski i jego przeciwnicy 3. Dokonania Sejmu Wielkiego 4. Drugi rozbiór Polski 	<p>– podaje przejawy kryzysu państwowości polskiej w czasach saskich</p> <p>– wymienia cechy sarmatyzmu i oświecenia w Polsce</p> <p>– charakteryzuje panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni rozbiory państwa polskiego</p> <p>– omawia reformy polityczne i społeczne Sejmu Wielkiego</p> <p>– prezentuje i ocenia postawy szlachty polskiej wobec przemian ustrojowych w kraju</p> <p>– przedstawia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Tadeusza Rejtana</p> <p>– określa miejsce Konstytucji 3 maja w polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki</p>	2	<p>C.9.1 <i>charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI–XVIII w.);</i></p> <p>C.9.2 <i>charakteryzuje spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej.</i></p>
5	Dlaczego Rzeczpospolita upadła?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacja po drugim rozbiórze 2. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski 3. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej 4. Historyczne spory o upadek Rzeczypospolitej 	<p>– omawia sytuację w Rzeczypospolitej po drugim rozbiórze</p> <p>– opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej i jej skutki</p> <p>– podaje przyczyny upadku państwowości polskiej w XVIII w.</p> <p>– charakteryzuje i ocenia stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej</p> <p>– przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie</p>	1	<p>C.9.1 <i>charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI–XVIII w.);</i></p> <p>C.9.2 <i>charakteryzuje spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej.</i></p>

			Stanisława Augusta Poniatowskiego oraz przywódców i uczestników powstania kościuszkowskiego		
Pod zaborami					
1	1. Zawiedzione nadzieje	1. Czy Polacy mogą istnieć bez państwa? 2. U boku Francji? 3. U boku Rosji?	– opisuje losy Polaków po trzecim rozbiore Rzeczypospolitej – przedstawia okoliczności powstania, organizację i losy Legionów Polskich we Włoszech – omawia i ocenia udział Polaków w kampaniach napoleońskich – wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstało Księstwo Warszawskie i jak zostało zorganizowane – wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – omawia organizację polityczną i przemiany gospodarczo-społeczne w Królestwie Polskim	1	D.9.1 charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego.
2	2. Spiski i powstania	1. Spiski niepodległościowe 2. Powstanie listopadowe 3. Wielka Emigracja	– podaje przyczyny zawiązywania spisków niepodległościowych na ziemiach polskich – omawia i ocenia postawy przywódców politycznych oraz dowódców wojskowych podczas powstania listopadowego – opisuje stosunek społeczeństwa polskiego do zrywów niepodległościowych – charakteryzuje Wielką Emigrację oraz jej wpływ na wydarzenia w Galicji i	2	D.9.1 <i>charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego;</i> D.9.2 <i>charakteryzuje spory o ocenę dziewiętnastowiecznych powstań narodowych</i>

			Wielkopolsce w latach 1846 i 1848 – wymienia skutki rabacji galicyjskiej		
3	Bić się czy nie bić?	1. Walka czy lojalność? 2. Powstanie styczniowe 3. Praca organiczna 4. Autonomia galicyjska	– opisuje przebieg powstania styczniowego – wyjaśnia wpływ polskiej rzeczywistości politycznej XVIII i XIX w. na kształtowanie się nurtu realizmu politycznego oraz go ocenia – porównuje polskie powstania narodowe pod kątem przyczyn i okoliczności wybuchu oraz sposobu prowadzenia działań militarnych – przedstawia oceny polskich zrywów niepodległościowych w historiografii i publicystyce – prezentuje założenia ideologiczne oraz wskazuje cele i przykłady działalności zwolenników pracy organicznej – formułuje i uzasadnia własną opinię na temat polskich powstań narodowych	2	D.9.1 <i>charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego;</i> D.9.2. <i>charakteryzuje spory o ocenę dziewiętnastowiecznych powstań narodowych.</i>
4	Jak kształtował się współczesny naród polski?	1. Ku współczesnemu narodowi 2. W obronie polskości 3. Kultura narodowa i religia 4. Ruch narodowy	– omawia pojęcie narodu polskiego na przestrzeni wieków – wymienia czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w. – opisuje sposoby walki w obronie polskości – omawia rozwój kultury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – przedstawia główne koncepcje ideologii nacjonalistycznej i jej rozwój na	2	D.9.1 <i>charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego.</i>

			ziemiach polskich – charakteryzuje współczesny naród polski		
5	Przemiany społeczne w XIX wieku	1. Nowe grupy społeczne 2. Sprawa chłopska 3. Sprawa robotnicza 4. O prawa kobiet	– wyjaśnia, jakie przemiany cywilizacyjne zaszły na ziemiach polskich pod zaborami w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – charakteryzuje założenia ideologiczne i działalność partii politycznych na ziemiach polskich – omawia i ocenia stanowisko ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę – opisuje proces walki o prawa kobiet	1	D.9.1 <i>charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego.</i>
Polska i Polacy w XX wieku					
1	I wojna światowa – po której stronie podjąć walkę?	1. Powrót sprawy polskiej 2. Po stronie ententy czy państw centralnych? 3. Odzyskanie niepodległości 4. Polacy na konferencji paryskiej	– charakteryzuje poglądy polskich środowisk politycznych na kwestię niepodległości Polski – przedstawia działania zbrojne Polaków w czasie I wojny światowej – opisuje międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej podczas I wojny światowej i po jej zakończeniu – omawia działalność Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego na rzecz odbudowy niepodległej Polski – przedstawia pierwsze tygodnie	1	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.</i>

			<p>działalności państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje decyzje konferencji pokojowej dotyczące odrodzonego państwa polskiego 		
2	Kształtowanie się granic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie wielkopolskie 2. Plebiscyty i powstania śląskie 3. Walki o wschodnią granicę 4. Przyłączenie Wileńszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej – omawia okoliczności przeprowadzania plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku – charakteryzuje spór dotyczący koncepcji państwa polskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia okoliczności zajęcia przez Polskę Wileńszczyzny 	1	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.</i>
3	Demokracja czy sanacja?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kto powinien rządzić w odrodzonej Rzeczypospolitej? 2. Rządy parlamentarne 3. Zamach majowy 4. Rządy sanacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co wpływało na demokratyczny charakter konstytucji marcowej – opisuje przyczyny i przejawy słabości polskiej demokracji w 20-leciu międzywojennym – omawia genezę, przebieg i skutki zamachu majowego – prezentuje cechy charakterystyczne rządów sanacyjnych – określa, co wpływało na autorytarny charakter konstytucji kwietniowej – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w kształtowaniu oblicza politycznego 	1	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.</i>

			<p>Polski międzywojennej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe i działalność głównych partii politycznych w 20-leciu międzywojennym 		
4	II Rzeczpospolita	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformowanie kraju 2. Gospodarka II Rzeczypospolitej 3. Rzeczpospolita wielonarodowa 4. Sport w niepodległej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trudności w powojennej odbudowie Polski – omawia działalność Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego – prezentuje osiągnięcia polskiej gospodarki w okresie międzywojennym – charakteryzuje strukturę narodową II Rzeczypospolitej – omawia kulturę międzywojennej Polski i charakteryzuje jej główne dziedziny oraz twórców 	1	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.</i>
5	Polacy podczas II wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kampania polska 2. Rząd polski na emigracji 3. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 4. Polacy u boku ZSRR 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje działania zbrojne Polaków w czasie wojny obronnej – przedstawia, w jaki sposób doszło do utworzenia rządu polskiego na emigracji oraz omawia jego działalność – podaje okoliczności powstania armii Andersa – charakteryzuje szlak bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – określa polityczne uwarunkowania powstania 1. Dywizji im. T. Kościuszki w ZSRR – omawia polski czyn zbrojny podczas II wojny światowej – na przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz 	1	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń.</i>

			państwa		
6	W okupowanej Polsce	1. Polityka okupantów 2. Polskie organizacje podziemne 3. Powstanie warszawskie	– opisuje politykę niemieckich i radzieckich okupantów wobec narodu polskiego – podaje przykłady martyrologii narodu polskiego – charakteryzuje organizację i działalność Armii Krajowej – przedstawia założenia i realizację planu „Burza” – wyjaśnia kontrowersje wokół oceny powstania warszawskiego – omawia znaczenie i historię polskich elit	2	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń;</i> E.9.2 <i>charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu, oraz koncepcje współpracy lub przystosowania.</i>
7	Polska Ludowa – niepodległa czy zależna?	1. Wizje powojennej Polski 2. Przejęcie władzy przez komunistów 3. Pod rządami PZPR 4. W walce o prawa i wolność	– porównuje wizje niepodległej Polski w koncepcjach politycznych rządu emigracyjnego i polskiej lewicy – określa wpływ wielkich mocarstw na sprawę polską – wymienia etapy przejmowania pełni władzy w Polsce przez komunistów – przedstawia i ocenia działalność powojennego podziemia politycznego i „żołnierzy wyklętych” – wyjaśnia, dlaczego PSL jako opozycja legalna poniosła klęskę – opisuje rolę propagandy w kształtowaniu postaw wobec władzy komunistycznej – ocenia motyw i postawy tych Polaków, którzy zdecydowali się	2	E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń;</i> E.9.2 <i>charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu, oraz koncepcje współpracy lub przystosowania.</i>

			<p>popierać komunistów</p> <p>– charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca, polskiego Października 1956 r., Marca 1968 r., Grudnia 1970 r. oraz Czerwca 1976 r.</p> <p>– na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa</p>		
8	Drogi do wolności	<p>1. Początki Solidarności</p> <p>2. Jak powstała Solidarność</p> <p>3. Władza kontra społeczeństwo</p> <p>4. Stracona dekada?</p> <p>5. Okrągły Stół</p> <p>6. Wybory czerwcowe</p>	<p>– wymienia najważniejsze organizacje opozycyjne lat 70. i 80. oraz ich działalność</p> <p>– opisuje przyczyny, przebieg oraz skutki polityczne i społeczne wydarzeń Sierpnia 1980 r.</p> <p>– omawia organizację, cele i działalność NSZZ „Solidarność”</p> <p>– charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do ruchu związkowego i opozycji</p> <p>– przedstawia genezę wprowadzenia stanu wojennego, jego cechy charakterystyczne i skutki</p> <p>– opisuje genezę i kluczowe decyzje obrad Okrągłego Stołu</p> <p>– podaje przebieg i skutki wyborów czerwcowych w 1989 r. oraz okoliczności powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego</p>	3	<p>E.9.1 <i>charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944–1945, 1989 r., oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń;</i></p> <p>E.9.2 <i>charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu, oraz koncepcje współpracy lub przystosowania.</i></p>

Wątek: Europa i świat

Temat lekcji	Treści	Oczekiwane osiągnięcia Uczeń:	Liczba godzin	Odniesienia do podstawy programowej Uczeń:
Rozdział I: Świat śródziemnomorski				
Lekcja wprowadzająca	WSO, podręcznik	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie wymagań edukacyjnych - przedstawienie treści nauczania - omówienie zasad pracy na lekcjach - omówienie PSO 	1	
1. Początki świata greckiego	1. Skąd się wzięła nazwa „Europa”? 2. Początki cywilizacji greckiej 3. Kolonizacja grecka 4. Morze w świecie greckim 5. Grecy i barbarzyńcy	<ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności narodzin Europy jako kręgu cywilizacyjnego - prezentuje znaczenie Morza Śródziemnego jako łącznika pomiędzy cywilizacjami - przedstawia etapy kształtowania się cywilizacji śródziemnomorskich - opisuje tworzenie się cywilizacji greckiej i jej cechy charakterystyczne - tłumaczy znaczenie wielkiej kolonizacji greckiej w procesie przenikania się kultur śródziemnomorskich - wyjaśnia wpływ wojen perskich na postrzeganie ludów Wschodu 	1	A.1.2 <i>charakteryzuje basen Morza Śródziemnego jako obszar intensywnego przenikania się kultur w starożytności.</i>
2. Kultura grecka i jej dziedzictwo	1. Złoty wiek Aten 2. Greckie korzenie nauki 3. Architektura i sztuka 4. Kultura hellenistyczna 5. Synkretyzm religijny 6. Aleksandria –	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Aten w V w. p.n.e. - wyjaśnia wpływ uczonych i filozofów greckich na rozwój nauki w późniejszych epokach - omawia grecki kanon piękna i jego wpływ na sztukę europejską - przedstawia elementy stylu klasycznego w architekturze - opisuje wkład greckiego systemu nauczania w rozwój demokracji - prezentuje cele polityki Aleksandra Macedońskiego i władców hellenistycznych w zakresie kultury - przedstawia cechy religii greckiej i kultury hellenistycznej - ocenia wpływ osiągnięć starożytnych Greków na 	1	A.1.2 <i>charakteryzuje basen Morza Śródziemnego jako obszar intensywnego przenikania się kultur w starożytności.</i>

	stolica nauki greckiej w Egipcie	narodziny i rozwój europejskiej tożsamości kulturowej		
3. Rzymianie podbijają świat	1. Wpływy etruskie 2. Rzym – główna potęga Italii 3. Powstanie Imperium Rzymskiego 4. Rzymianie w Grecji – zdobywcy i uczniowie 5. Podziały świata rzymskiego	– omawia początki cywilizacji rzymskiej – wyjaśnia wpływ kultury etruskiej na cywilizację rzymską – prezentuje sposób organizacji armii rzymskiej – opisuje politykę Rzymu wobec podbitych ludów – przedstawia organizację Imperium Rzymskiego – wyjaśnia znaczenie wpływów greckich dla rozwoju kultury rzymskiej – wymienia strefy podziału kulturowego i gospodarczego w państwie rzymskim	1	A.1.1 <i>opisuje zasięg i konsekwencje ekspansji rzymskiej; wyjaśnia pojęcie romanizacji, odwołując się do wybranych przykładów.</i>
4. Europa staje się rzymska	1. <i>Pax Romana</i> 2. Rzymscy budowniczowie Europy 3. Romanizacja 4. Prawo rzymskie 5. Początki chrześcijaństwa 6. Chrześcijaństwo religią imperium	– opisuje proces romanizacji i wskazuje jego przykłady – wyjaśnia, na czym polegał <i>pax Romana</i> i co było jego podstawą – wymienia osiągnięcia techniczne cywilizacji rzymskiej – omawia cechy rzymskiego prawodawstwa – przedstawia etapy rozwoju chrześcijaństwa na drodze do ustanowienia go rzymską religią państwową – ocenia wkład cywilizacji rzymskiej w kulturowe dziedzictwo Europy	1	A.1.1 <i>opisuje zasięg i konsekwencje ekspansji rzymskiej; wyjaśnia pojęcie romanizacji, odwołując się do wybranych przykładów.</i>
Rozdział II: Kształtowanie się Europy				
1. W kręgu islamu	1. Początki islamu 2. Podział świata muzułmańskiego 3. Podboje arabskie 4. Handel i rzemiosło arabskie 5. Architektura i	– charakteryzuje działalność Mahometa i okoliczności narodzin islamu – przedstawia cechy charakterystyczne islamu – omawia zasięg podbojów arabskich – wyjaśnia przyczyny sukcesów ekspansji arabskiej w Europie – określa wpływ islamu na organizację państwa i społeczeństwa – opisuje osiągnięcia cywilizacji islamskiej – ocenia znaczenie kultury muzułmańskiej dla rozwoju cywilizacji europejskiej	1	B.1.1 <i>charakteryzuje wpływ cywilizacyjnego kręgu islamskiego na Europę w</i>

	<p>sztuka islamu</p> <p>6. Wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską</p>			<p><i>średniowieczu, w dziedzinie polityki, sztuki, filozofii.</i></p>
<p>2. Średniowieczna Hiszpania na styku trzech kultur</p>	<p>1. Rekonkwista</p> <p>2. Chrześcijanie wśród muzułmanów, muzułmanie wśród chrześcijan</p> <p>3. Żydzi sefardyjscy</p> <p>4. Współistnienie wielu kultur</p> <p>5. Kres tolerancji na Półwyspie Iberyjskim</p> <p>6. Hiszpania po rekonkwiście</p> <p>7. Prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie</p>	<p>– omawia okoliczności powstania kalifatu Kordoby</p> <p>– opisuje przyczyny, przebieg i skutki rekonkwisty</p> <p>– wymienia przykłady zgodnego i wrogiego współżycia chrześcijan, muzułmanów i Żydów na Półwyspie Iberyjskim</p> <p>– przedstawia i ocenia stosunek chrześcijan do muzułmanów i Żydów w czasie rekonkwisty</p> <p>– omawia i ocenia działalność inkwizycji na Półwyspie Iberyjskim</p> <p>– opisuje sytuację diaspory żydowskiej w średniowiecznej Europie</p> <p>– ocenia sposób oskarżania i prześladowania ludności żydowskiej w średniowiecznej Europie</p>	2	<p>B.1.2 <i>charakteryzuje przykłady zgodnego i wrogiego współżycia chrześcijan, Żydów i muzułmanów w wybranym regionie średniowiecznej Europy.</i></p>
Rozdział III: Europa odkrywa świat				

<p>1. Krok poza Europę</p>	<p>1. Przednowożytne wyobrażenia o świecie 2. Średniowieczni odkrywcy 3. Podłoże ekonomiczne wypraw odkrywczych 4. Rozwój nauki i techniki 5. Uwarunkowania społeczne wypraw odkrywczych 6. Ekspansja portugalska</p>	<p>– opisuje średniowieczne wyobrażenia o świecie – określa stopień znajomości lądów i mórz pozaeuropejskich wśród Europejczyków do początku XV w. – porównuje zasięg eksploracji różnych części świata osiągnięty w średniowieczu przez Europejczyków, Arabów i Chińczyków – przedstawia szlaki podróży średniowiecznych odkrywców z Europy – omawia techniczne rozwiązania, które umożliwiły Europejczykom wyprawy dalekomorskie – wymienia ekonomiczne i społeczne przyczyny zainteresowania wyprawami odkrywczymi wśród szlachty iberyjskiej – ocenia znaczenie wypraw portugalskich żeglarzy w XV w. dla rozwoju wiedzy geograficznej</p>	<p>1</p>	<p>C.1.1 wyjaśnia przyczyny, które spowodowały i umożliwiły ekspansję zamorską Europy u schyłku średniowiecza i w epoce nowożytnej; C.1.2 charakteryzuje postaci wybranych wielkich podróżników późnego średniowiecza i nowożytności.</p>
<p>2. Wielkie odkrycia geograficzne</p>	<p>1. Wyprawy Krzysztofa Kolumba 2. Pierwsze kontakty Europejczyków z Indianami 3. Droga morska do Indii 4. Poznawanie Nowego Świata 5. Wyprawa dookoła świata 6. Odkrycia Jamesa Cooka</p>	<p>– opisuje przebieg wypraw odkrywczych Krzysztofa Kolumba – ocenia stosunek Europejczyków do ludności indiańskiej na wyspach karaibskich i kontynentach amerykańskich – wymienia skutki poszukiwania drogi morskiej do Indii przez Portugalczyków i Hiszpanów – przedstawia przyczyny zainteresowania państw europejskich ekspansją zamorską – prezentuje wielkie odkrycia geograficzne z XVI w. dokonane przez żeglarzy portugalskich, hiszpańskich, francuskich i angielskich – wyjaśnia wpływ wyprawy Ferdynanda Magellana i Juana Elcaño na rozwój wiedzy geograficznej</p>	<p>2</p>	<p>C.1.1 wyjaśnia przyczyny, które spowodowały i umożliwiły ekspansję zamorską Europy u schyłku średniowiecza i w epoce nowożytnej; C.1.2 charakteryzuje postaci wybranych wielkich podróżników późnego średniowiecza i</p>

		– omawia osiągnięcia Jamesa Cooka i ich znaczenie w procesie umacniania pozycji międzynarodowej Wielkiej Brytanii		<i>nowożytności.</i>
3. Początki gospodarki światowej	1. Skutki ekologiczne i kulturowe wielkich odkryć 2. Handel kolonialny 3. Rywalizacja o wpływy gospodarcze 4. Początki kapitalizmu	– wymienia ekologiczne, kulturowe i gospodarcze skutki wielkich odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej – opisuje działalność misjonarzy chrześcijańskich w Nowym Świecie – wyjaśnia proces przemian relacji handlowych i powstawania rynku światowego spowodowany obrotem towarami kolonialnymi – tłumaczy mechanizm wymiany handlowej w ramach tzw. złotego trójkąta – omawia i ocenia zjawisko nowożytnego niewolnictwa i handlu niewolnikami – przedstawia wpływ zmian w zakresie popytu i podaży w nowożytnej Europie na wyodrębnienie się w niej dwóch stref gospodarczych – opisuje początki kształtowania się systemu kapitalistycznego	1	C.1.1 <i>wyjaśnia przyczyny, które spowodowały i umożliwiły ekspansję zamorską Europy u schyłku średniowiecza i w epoce nowożytnej.</i>
Rozdział IV: Wiek imperializmu				
1. Niepodległe państwa w Nowym Świecie	1. Kolonie północnoamerykańskie w XVIII wieku 2. Początek walk o niepodległość 3. Międzynarodowe skutki rewolucji amerykańskiej 4. Kolonie hiszpańskie w Ameryce na początku XIX wieku 5. Zerwanie związków z Hiszpanią 6. Ameryka dla Amerykanów	– wymienia polityczne i gospodarcze przyczyny odłączenia się kolonii amerykańskich od Wielkiej Brytanii oraz Hiszpanii – przedstawia wpływ wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych na sytuację polityczną w Europie – omawia idee oświeceniowe, które stanowiły podstawę ideologii ruchów niepodległościowych na półkuli zachodniej – przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez państwa Ameryki Łacińskiej – porównuje ustroje polityczne i sytuację społeczną niepodległych państw amerykańskich w XIX w. – opisuje politykę Stanów Zjednoczonych wobec Europy i Ameryki Łacińskiej w XIX w. – wyjaśnia, na czym polegał amerykański izolacjonizm	1	D.1.2 <i>przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu europejskiego dla Europy i terytoriów kolonizowanych.</i>
2. Nowy kolonializm	1. Walka z handlem niewolnikami 2. Wiktoriańskie imperium	– omawia proces zniesienia niewolnictwa w XIX w. – przedstawia mocne i słabe strony imperium brytyjskiego w XIX w.	1	D.1.1 <i>opisuje politykę Europy wobec Chin,</i>

	<p>Brytyjczyków</p> <p>3. Indie – „perła w Koronie brytyjskiej”</p> <p>4. Wyścig kolonialny w Afryce</p> <p>5. Państwo Środka i „wiek upokorzeń”</p>	<p>– porównuje cele polityki brytyjskiej w Kanadzie, Australii, Indiach i Chinach</p> <p>– wyjaśnia związek między tzw. Wielkim Buntem i Wielkim Głodem w Indiach w XIX w. a sposobem zarządzania tym krajem przez administrację brytyjską</p> <p>– prezentuje na mapie XIX-wiecznej Afryki strefy panowania Brytyjczyków, Francuzów, Niemców, Włochów i Belgów</p> <p>– tłumaczy, na czym polegał „wiek upokorzeń” Chin</p> <p>– wymienia skutki rywalizacji kolonialnej w XIX w. dla mieszkańców terytoriów pozaeuropejskich</p>		<p><i>Indii i Japonii w XIX w.; ocenia znaczenie odkrycia kultur Chin, Indii i Japonii dla cywilizacji europejskiej;</i></p> <p><i>D.1.2 przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu europejskiego dla Europy i terytoriów kolonizowanych.</i></p>
3. Konflikty kolonialne	<p>1. Przeciw kolonizatorom</p> <p>2. Bunt sipajów</p> <p>3. Powstania w Chinach</p> <p>4. Powstanie Mahdiego</p> <p>5. Konflikty w południowej Afryce</p>	<p>– przedstawia stosunek Chińczyków i zwolenników Mahdiego do cywilizacji europejskiej w XIX w.</p> <p>– wymienia przejawy sprzeciwu ludności kolonii wobec dominacji Europejczyków w XIX w.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała przewaga kolonistów europejskich nad rdzennymi mieszkańcami Dalekiego Wschodu i Afryki</p> <p>– omawia okoliczności wybuchu i zakończenia powstań: sipajów, tajpingów, bokserów i mahdystów oraz wojen burskich</p> <p>– opisuje walki plemion afrykańskich i indiańskich z najeźdźcami z zachodniego kręgu kulturowego</p>	1	<p><i>D.1.1 opisuje politykę Europy wobec Chin, Indii i Japonii w XIX w.; ocenia znaczenie odkrycia kultur Chin, Indii i Japonii dla cywilizacji europejskiej.</i></p>
4. Ekonomia w okresie imperializmu	<p>1. Rola kolonii w epoce industrialnej</p> <p>2. Szlaki oceaniczne</p> <p>3. Kolej a kolonizacja</p> <p>4. Metody</p>	<p>– prezentuje kierunki ekspansji gospodarczej mocarstw europejskich na rynku światowym w epoce industrialnej</p> <p>– omawia wpływ rozwoju przemysłu w XIX-wiecznej Europie na politykę kolonialną państw europejskich</p> <p>– przedstawia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla usprawnienia transportu i umocnienia pozycji politycznej mocarstw</p>	1	<p><i>D.1.2 przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu europejskiego dla</i></p>

	administrowania koloniami	kolonialnych – wyjaśnia, w jakich celach władze mocarstw kolonialnych rozwijały sieć kolejową i telegraficzną na podporządkowanych sobie terenach – porównuje metody administrowania koloniami stosowane przez władze metropolitalne		<i>Europy i terytoriów kolonizowanych.</i>
5. Brzemie białego człowieka	1. Stosunek Europejczyków do ludności skolonizowanej 2. Ideologia imperialna 3. Skutki kolonializmu dla ludności pozaeuropejskiej 4. Krytyka kolonializmu 5. Wpływ kolonializmu na kulturę europejską	– przedstawia i ocenia stosunek Europejczyków i Amerykanów do rdzennej ludności kolonizowanych terytoriów – ocenia ideologię i politykę imperialną mocarstw kolonialnych w XIX w. – wymienia polityczne, społeczne i gospodarcze skutki XIX-wiecznego kolonializmu – prezentuje działalność europejskich przeciwników polityki imperialnej i kolonializmu w XIX w. – wyjaśnia, które zdobycze cywilizacji europejskiej pozytywnie wpłynęły na sytuację rdzennych mieszkańców kolonii – opisuje cechy charakterystyczne orientalizmu w kulturze XIX-wiecznej Europy	1	D.1.2 <i>przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu europejskiego dla Europy i terytoriów kolonizowanych.</i>
Rozdział V: Świat w erze globalizacji				
1. Sojusznik zza Atlantyku	1. Stany Zjednoczone w XIX wieku 2. „Ziemia obiecana” 3. Polityka zagraniczna USA w drugiej połowie XIX wieku 4. I wojna światowa 5. Wspaniałe lata 20. 6. Wielki Kryzys i <i>New Deal</i> 7. Od izolacjonizmu do zaangażowania	– omawia proces rozwoju terytorialnego i przebieg walki o jedność Stanów Zjednoczonych w XIX w. – porównuje warunki życia imigrantów z Europy w Ameryce i robotników w Europie – charakteryzuje przesłanki, które umożliwiły intensywny rozwój gospodarczy USA – wymienia przyczyny wybuchu I wojny światowej i przystąpienia do niej Stanów Zjednoczonych – wyjaśnia wpływ skutków I wojny światowej na okres amerykańskiej prosperity w latach 20. XX w. – przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą w USA przed wybuchem wielkiego kryzysu – wymienia przyczyny, przejawy i skutki wielkiego kryzysu gospodarczego w	1	E.1.1 <i>charakteryzuje kontakty i stosunki Stanów Zjednoczonych i Europy w XX w., z uwzględnieniem polityki, gospodarki i kultury.</i>

		<p>Stanach Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces wychodzenia USA z kryzysu gospodarczego w okresie międzywojennym – prezentuje cele amerykańskiej polityki zagranicznej w okresie prezydentury Franklina Delano Roosevelta 		
<p>2. Stany Zjednoczone demokratycznym supermocarstwem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. II wojna światowa 2. Plan Marshalla 3. Rywalizacja supermocarstw 4. Stany Zjednoczone wobec Ameryki Łacińskiej i Azji 5. Od odprężenia do „gwiazdnych wojen” 6. „Żandarm świata” 7. Wyzwania geopolityczne w XXI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie potencjału gospodarczego i technologicznego USA dla rozstrzygnięcia II wojny światowej – przedstawia i ocenia wpływ USA na odbudowę gospodarczą powojennej Europy – wyjaśnia, na czym polegała zimna wojna w stosunkach między Wschodem a Zachodem – wymienia okresy zwiększonego napięcia w stosunkach międzynarodowych w latach zimnej wojny – opisuje metody prowadzenia amerykańskiej polityki interwencji w Azji i Ameryce Łacińskiej w drugiej połowie XX w. – wyjaśnia założenia i zmiany strategii politycznej USA w latach 70. i 80. XX w. – ocenia pozycję polityczną i kulturową USA w układzie sił współczesnego świata – wymienia główne współczesne problemy geopolityczne 	1	<p>E.1.1 <i>charakteryzuje kontakty i stosunki Stanów Zjednoczonych i Europy w XX w., z uwzględnieniem polityki, gospodarki i kultury.</i></p>
<p>3. Kres imperiów kolonialnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osłabienie pozycji Europy 2. Indyjska droga do niepodległości 3. Dekolonizacja Indochin 4. Niepodległość Afryki 5. Dziedzictwo kolonizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i ocenia miejsce Europy na współczesnej scenie politycznej i gospodarczej świata – przedstawia wpływ wydarzeń z okresu II wojny światowej na umocnienie się ruchów niepodległościowych w koloniach państw europejskich – omawia przebieg dekolonizacji w Azji i Afryce po zakończeniu II wojny światowej – wyjaśnia główne problemy polityczne, społeczne i 	1	<p>D.1.1 [...] <i>ocenia znaczenie odkrycia kultur Chin, Indii i Japonii dla cywilizacji europejskiej;</i></p> <p>D.1.2 <i>przedstawia spory o ocenę roli kolonializmu</i></p>

	<p> europejskiej</p>	<p>gospodarcze państw azjatyckich i afrykańskich po uzyskaniu przez nie niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny powstania ruchu państw niezaangażowanych – prezentuje przykłady zjawiska neokolonializmu i jego skutki dla byłych krajów kolonialnych i ich metropolii 		<p><i>europejskiego dla Europy i terytoriów kolonizowanych.</i></p>
<p>4. Od protekcjonizmu do wolnego handlu</p>	<p>1. Znaczenie handlu zagranicznego</p> <p>2. Modele polityki handlowej</p> <p>3. Współczesny handel światowy i jego problemy</p> <p>4. Porozumienia międzynarodowe dotyczące handlu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie handlu zagranicznego dla rozwoju gospodarczego państw całego świata od XIX w. do współczesności – porównuje zasady protekcjonizmu i liberalizmu gospodarczego – tłumaczy, na czym polega liberalizacja handlu światowego i ocenia jej skutki – wyjaśnia zależność między stabilną sytuacją międzynarodową a rozwojem gospodarki światowej – wymienia polityczne i gospodarcze przyczyny rozpoczęcia i pogłębiania procesu integracji europejskiej – przedstawia znaczenie rynku paliwowego dla sytuacji gospodarczej na świecie – prezentuje założenia uregulowań prawnych dotyczących wolnorynkowego handlu międzynarodowego – wymienia organizacje międzynarodowe mające wpływ na rozwój handlu międzynarodowego 	<p>1</p>	<p>E.1.2 <i>charakteryzuje stanowiska w sporze o liberalizację światowego handlu i jej konsekwencje.</i></p>
<p>5. Globalizacja – szanse i zagrożenia</p>	<p>1. Czym jest globalizacja</p> <p>2. Przejawy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, na czym polega proces globalizacji – wymienia przyczyny przyspieszenia globalizacji 	<p>1</p>	<p>E.1.1 <i>charakteryzuje kontakty i stosunki</i></p>

	globalizacji 3. Skutki globalizacji 4. Krytycy globalizacji 5. Polska w zglobalizowanym świecie	we wszystkich sferach życia społecznego i gospodarczego od przełomu lat 80. i 90. XX w. – rozpoznaje współczesne zjawiska polityczne, społeczne i gospodarcze, które powstają i rozwijają się w związku z globalizacją – przedstawia wpływ korporacji międzynarodowych na ujednoczenie wzorów kulturowych na świecie – wyjaśnia sposoby zmniejszenia kosztów produkcji i maksymalizacji zysków stosowane przez wielkie korporacje międzynarodowe – omawia radykalizację nastrojów społecznych wynikającą z obawy o dalszy rozwój procesu globalizacji – wymienia przykłady zagrożeń dla ludzkości, które niesie ze sobą współcześnie proces globalizacji – ocenia wpływ liberalizacji i globalizacji na gospodarkę i społeczeństwo współczesnej Polski		<i>Stanów Zjednoczonych i Europy w XX w., z uwzględnieniem polityki, gospodarki i kultury;</i> E.1.2 <i>charakteryzuje stanowiska w sporze o liberalizację światowego handlu i jej konsekwencje.</i>
--	--	--	--	---

Kryteria oceniania osiągnięć ucznia z przedmiotu historia i społeczeństwo

(opracowane w oparciu o aktualną podstawę programową MEN oraz program nauczania

i podręcznik wydawnictwa *Nowa Era* „Poznać przeszłość”

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,

- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy,
- sytuuje jedynie kilka faktów w czasie i przestrzeni,
- konstruuje bardzo proste wypowiedzi ustne i pisemne,
- sporadycznie używa terminologii historycznej,
- odszukuje najważniejsze informacje w źródłach historycznych.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- selekcjonuje podstawowe fakty,
- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,
- wiąże fakty w związki przyczynowo – skutkowe,
- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w źródłach historycznych,
- odróżnia fakty od opinii,
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy,
- próbuje oceniać wydarzenia historyczne.

Ocena dobra

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej, potrafi się nimi posługiwać w sytuacjach typowych,
- analizuje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach,
- umie krytycznie zanalizować źródło,
- ocenia postacie i zjawiska historyczne,
- operuje terminologią historyczną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej, potrafi się nimi posłużyć w różnych sytuacjach problemowych
- analizuje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach historycznych, potrafi je samodzielnie zinterpretować,
- samodzielnie ocenia postacie, wydarzenia i procesy,
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcjach,
- rozwiązuje problemy,
- bezbłędnie i często posługuje się terminologią historyczną.

Ocena celująca

Uczeń:

- ma pełną wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową, zna literaturę hist.
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania,
- startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach historycznych,
- samodzielnie formułuje i rozwiązuje problemy historyczne.

Przedmiotowe Zasady Oceniania

1. Na rozpoczynających się zajęciach historii nauczyciel zapoznaje uczniów z wymaganiami edukacyjnymi.
2. Każdy uczeń uczestniczący w zajęciach otrzyma w ciągu jednego półrocza minimum 3 oceny z różnych form aktywności.
3. Oceny bieżące uczeń otrzymuje za:

a) sprawdziany

- obejmują wiadomości z większej partii materiału;

- sprawdzian zapowiadany będzie co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem;
- każdy uczeń ma obowiązek napisania sprawdzianu, uczeń który był nieobecny pisze go na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły;
- w przypadku dłuższej (minimum tygodniowej) usprawiedliwionej nieobecności termin napisania sprawdzianu nauczyciel ustala z uczniem, nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły;
- uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z danego sprawdzianu tylko jeden raz, ocena z poprawy zostaje wpisana do dziennika jako kolejna z ocen;
- termin poprawy sprawdzianu wyznacza nauczyciel, zazwyczaj odbywa się w ciągu dwóch tygodni od przedstawienia wyników sprawdzianu;

b) kartkówki

- są to krótkie niezapowiedziane formy sprawdzania wiadomości;
- obejmują wiadomości i umiejętności z kilku ostatnich lekcji (od 1 do 3);

c) sprawdzanie umiejętności praktycznych np. korzystanie z map i różnych źródeł wiedzy;

d) odpowiedzi ustne - uwzględnia się przy ich ocenie:

- precyzje i jasność wypowiedzi
- poprawność merytoryczną
- poprawność językową
- samodzielność wypowiedzi;

e) zadania domowe

f) aktywny udział w zajęciach

4. Uczeń może zgłosić jedno „np” i „bz” (nieprzygotowanie do zajęć, brak zadania) w ciągu jednego półrocza (nie dotyczy zapowiedzianego wcześniej sprawdzianu). W wyjątkowych przypadkach uczeń może zgłosić kolejne „np.”
5. Uczeń jest zobowiązany prowadzić zeszyt przedmiotowy, braki w przypadku nieobecności należy uzupełnić, brak zeszytu należy zgłosić nauczycielowi na początku lekcji
6. Uczeń może nie zostać sklasyfikowany z przedmiotu, jeśli nie wykaże się co najmniej 50 % obecnością na lekcjach.
7. W przypadku, gdy uczeń nie został sklasyfikowany w pierwszym półroczu jest zobowiązany do nadrobienia materiału w formie i terminie ustalonym przez nauczyciela
8. Uczeń, który otrzymał w ciągu półrocza same oceny niedostateczne, nie będzie miał prawa poprawy oceny na ostatniej lekcji, gdy będzie wystawiana ocena z danego półrocza.
9. Uczeń, który otrzymał w wyniku klasyfikacji śródrocznej ocenę niedostateczną jest zobowiązany do poprawy oceny w formie i terminie ustalonym przez nauczyciela
10. Uczeń który otrzymał ocenę niedostateczną w klasyfikacji rocznej lub nie został sklasyfikowany podlega przepisom i procedurom zapisanym w statucie szkoły.